

Sygn. akt III Ca 452/16

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Sędziowie: SO Marcin Rak

SR (del.) Joanna Łukasińska-Kanty

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku I. K. i T. K.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. akt II Ns 823/12

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Joanna Łukasińska – Kanty SSO Anna Hajda SSO Marcin Rak

sygn. akt III Ca 452/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy – I. i T. K. wnieśli o ustanowienie na nieruchomości położonej w R., nr ew. działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Rybniku VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego – linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na przedmiotowej działce, służebności przesyłu według odznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd Rejonowy biegłego geodetę oraz zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych. Ponadto wnioskodawcy domagali się zasądzenia od uczestnika postępowania kwoty 71.100 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie wyżej opisanej służebności.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania (...) S.A. w G. (następca prawny (...) S.A.) wniosła o oddalenie wniosku w całości, podnosząc zarzut nabycia służebności gruntowej w swojej treści odpowiadającej służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość wnioskodawców przez zasiedzenie. Ponadto domagała się zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uczestniczka

podała, że przedmiotowe linie zostały wybudowane najpóźniej w 1973 r. i od tego czasu były eksploatowane przez poprzednika prawnego uczestniczki postępowania. Posiadanie służebności było nieprzerwane i niezakłócone, a prawo zostało nabyte przez Skarb Państwa w 1983 r., lub w 2003 r., w przypadku przyjęcia złej wiary. Zaznaczono, że wejście w posiadanie miało miejsce w dobrej wierze tj. w zgodzie z prawem – linie elektroenergetyczne zostały wybudowane w zgodzie z ówczesnie obowiązującym prawem. Uczestniczka zakwestionowała także proponowane we wniosku wynagrodzenie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek i zasądził solidarnie od wnioskodawców na rzecz uczestniczki zwrot kosztów postępowania.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne: T. i I. K. są właścicielami nieruchomości położonej w R. stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr KW (...). Nieruchomość tą nabyli na podstawie umowy darowizny i aktu ustanowienia służebności gruntowej z dnia 22 września 1992 roku od S. G., który z kolei nieruchomość tą nabył na podstawie umowy darowizny z dnia 14 maja 1986 roku. Nieruchomość ta należy do rodzaju użytku i klasy R IVb Ps IV.

Przez nieruchomość wnioskodawców przebiega fragment napowietrznej dwutorowej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 KV relacji W. - R., W. – R. oraz fragment linii elektroenergetycznej jednotorowej wysokiego napięcia W. – N.. Linia elektroenergetyczna W. – R., W. - R. została wybudowana w oparciu o projekt techniczny z lipca 1970 r. oraz projekt techniczny z 20 grudnia 1970 r. na podstawie decyzji o lokalizacji szczegółowej nr (...) z dnia 22 czerwca 1970 r. Przedmiotowa linia wysokiego napięcia została odebrana po wybudowaniu w dniu 31 stycznia 1973 r. Linia elektroenergetyczna W. - N. została wybudowana w oparciu o decyzję Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w K. z dnia 16 sierpnia 1972 r., na podstawie projektu z października 1972 r., najpóźniej 27 lutego 1973 r. Od czasu wybudowania w/w linie nie zmieniły swojego przebiegu. Głównym zadaniem linii jednotorowej W. - N. jest zasilanie w energię elektryczną stacji N., a przez tę stację zasilają południową część miasta. Natomiast zadaniem linii dwutorowej W. - R., W. - R. jest zasilanie znacznej części miasta R. oraz znacznej części miasta R.. Linie te tworzą równocześnie z innymi liniami elektrycznymi pierścień energetyczny południowej Polski. Linie wysokiego napięcia podlegają stałej kontroli, remontom koniecznym do jej prawidłowego użytkowania.

W dniu 25 listopada 1958 r. na podstawie zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki utworzono Zakłady (...) (nazwa ulegała zmianie, w tym przedsiębiorstwo nosiło również nazwę Południowy O. Energetyczny). Przedmiotem działalności tego przedsiębiorstwa przy tym była między innymi eksploatacja sieciowych urządzeń energetycznych znajdujących się na obszarze okręgu energetycznego południowego. W skład tego przedsiębiorstwa wchodził m. in. Zakład (...) w G., Zakład (...) w B..

Zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzono z dniem 01 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w G.. Przedsiębiorstwo to powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) w K. i przydzielono mu składniki tego przedsiębiorstwa. W dniu 12 lipca 1993 r. w drodze aktu notarialnego, przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w G. przekształcone zostało w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa - (...) Spółka Akcyjna w G.. Aktem notarialnym z dnia 1 lipca 2007 r. stanowiącym umowę o objęcie akcji i wniesienie wkładu niepieniężnego, (...) Spółka Akcyjna w G. zbyła zorganizowaną część przedsiębiorstwa w zakresie dystrybucji energii elektrycznej w drodze wniesienia jako wkład niepieniężny do spółki (...) Spółki Akcyjnej w zamian za obejmowane akcje w podwyższonym kapitale zakładowym spółki. (...) Spółka Akcyjna następnie zmieniła nazwę na (...) Spółka Akcyjna, po czym została połączona w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh, w drodze przejęcia przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w K. przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd pierwszej instancji uznał zarzut uczestniczki postępowania dotyczący zasiedzenia służebności przesyłu za skuteczny.

Powołując się na treść przepisów art. 292 k.c., art. 352 § 1 k.c. i art. 172 k.c., Sąd stwierdził możliwość nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie. Przepisy te określają możliwości nabycia przez zasiedzenie także służebności gruntowej, związanej z posadowieniem na cudzym gruncie urządzeń, o których stanowi art. 49 k.c., wskazując na

przesłanki tego nabycia, jak i podmioty, na rzecz których stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie może nastąpić. Wskazaną możliwość potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 4 października 2006 r. II CSK 119/06).

W realiach rozpoznawanej sprawy Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że posiadanie służebności przez uczestniczkę postępowania było posiadaniem w dobrej wierze. Dla przyjęcia dobrej lub złej wiary posiadacza decydująca jest chwila objęcia przez niego posiadania nieruchomości (służebności), a zgodnie z art. 7 k.c. istnieje domniemanie dobrej wiary posiadacza. Objęcie w posiadanie nieruchomości przez poprzednika prawnego uczestniczki w celu budowy urządzeń przesyłowych nastąpiło na podstawie decyzji, które pozwalały poprzednikom prawnym na budowę trasy linii napowietrznej 110 kV relacji W. - R., W. - R. oraz relacji W. - N., m. in. decyzji wydanej przez Wojewódzką Radę Narodową w K. z dnia 1 sierpnia 1972 r. czy decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej – Wydział Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w R. z dnia 22 czerwca 1970 r. Oceniono, iż wnioskodawcy nie podważyli skutecznie domniemania dobrej wiary uczestniczki, jako że nie sprostali spoczywającemu na nich ciężarowi dowodu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2008 r. I CSK 225/08). Dobrą wiarę uczestniczki umacniał nadto fakt – co wskazano w odpowiedzi na wniosek, a czemu wnioskodawcy nie zaprzeczyli – braku jakiegokolwiek oporu przeciwko długoletniemu korzystaniu z nieruchomości przez uczestniczkę, który dokonywał przeglądu przedmiotowych linii. Przed wszczęciem postępowania w sprawie, wnioskodawcy nie zgłaszali bowiem żadnych roszczeń przeciwko przedsiębiorcy przesyłowemu.

W tym stanie rzeczy według Sądu Rejonowego stwierdzić należało, iż – zgodnie z poprzednim brzmieniem art. 172 k.c. – to Skarb Państwa nabył w drodze zasiedzenia służebność przesyłu odnośnie linii elektroenergetycznej 110 kV relacji W. - R., W. - R., najpóźniej w dniu 01 lutego 1983 r., zaś odnośnie linii elektroenergetycznej 110 kV relacji W. - N., najpóźniej w dniu 28 lutego 1983 r., a zatem przed zmianą treści przepisu art. 172 k.c., a to w związku z wymaganym upływem okresu 10 lat przy przyjęciu dobrej wiary posiadacza.

Odnosząc się do stanowiska wnioskodawców, że przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie do 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej, co oznacza, że niedopuszczalne jest zaliczanie posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe wykonywanego przed tą datą do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r. IV CSK 291/09), Sąd pierwszej instancji wskazał, że zarzut ten mógł mieć znaczenie jedynie w razie uznania, iż posiadanie służebności odbywało się w złej wierze. W dacie 1 lutego 1989 r. utracił moc przepis art. 128 k.c. wyrażający zasadę jednolitej własności państwowej i który wyłączał możliwość zasiedzenia służebności gruntowej w sytuacji jednak, gdy państwowe przedsiębiorstwo było posiadaczem służebności obciążającej nieruchomość stanowiącą własność państwową. Tymczasem objęcie w posiadanie służebności przesyłu przez poprzedników prawnych uczestniczki oraz jej posiadanie odbywało się w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa działającego w ramach dominium, a nie imperium i uczestniczka może, na podstawie art. 176 § 1 k.c. w związku z art. 292 k.c., doliczyć do okresu swojego posiadania służebności przesyłu posiadanie tej służebności przez jej poprzedników prawnych, trwające od 1973 r. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11), czyli 1 lutego 1989 r. Na powyższe wskazuje orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r. (I CSK 171/08), w którym stwierdzono również, że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej k.c. z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia. Niewątpliwie zatem bieg zasiedzenia w początkowej fazie posiadania – do dnia 1 lutego 1989 r. – biegł na rzecz Skarbu Państwa (przy przyjęciu złej wiary posiadacza). Od tej chwili przedsiębiorstwo państwowe, będące poprzednikiem prawnym uczestniczki, mogło nabyć prawa (w tym prawo służebności gruntowej) na swoją rzecz, nie zaś na rzecz Skarbu Państwa. Przedsiębiorstwo stawało się więc jednocześnie następcą prawnym Skarbu Państwa w zakresie posiadania służebności, które to posiadanie przeszło na uczestniczkę, która w konsekwencji nabyła zasiedzianą już służebność przesyłu, o której mowa we wniosku. Przy przyjęciu, że posiadanie odbywało się w złej wierze, doszło do zasiedzenia służebności przesyłu po upływie 30 lat od 1973 r. Tak więc i w tym przypadku doszłoby do zasiedzenia służebności przesyłu, tyle że na rzecz (...) S.A. w G..

Sąd Rejonowy uznał, że posiadanie poprzedników prawnych uczestniczki postępowania polegało na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń oraz na podejmowaniu czynności w celu ich utrzymania i konserwacji, a bieg zasiedzenia nie został przerwany w sposób wskazany w art. 175 k.c. w związku z art. 123 § 1 k.c.

W ocenie Sądu Rejonowego w sprawie nie było konieczne precyzyjne określenie powierzchni objętej służebnością. Stwierdzenie zasiedzenia służebności w niniejszej sprawie ma charakter wyłącznie przesłankowy i nie znajduje bezpośredniego odzwierciedlenia w postanowieniu kończącym postępowanie, jak również nie kreuje podstawy do dokonania wpisu w księdze wieczystej. Niezależnie od tego, ile metrów powinna mieć w danym przypadku strefa ochronna, doszło do zasiedzenia służebności w postaci koniecznej do jej wykonywania, a bliższe dookreślenie jej zakresu terytorialnego (w tym szerokości strefy ochronnej) winno nastąpić w innym postępowaniu, tj. w sprawie o stwierdzenie nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie. W tym stanie rzeczy wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji, elektroenergetyki i z zakresu szacowania nieruchomości należało uznać za niecelowy.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji przyjął, że uczestniczka postępowania jest następcą prawnym podmiotu, na rzecz którego doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, o którym mowa we wniosku, a w związku z tym roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu nie podlegało uwzględnieniu. Z tych przyczyn wniosek na mocy powołanych wcześniej przepisów należało oddalić. O kosztach orzeczono

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., określając wysokość kosztów zastępstwa procesowego, w oparciu o § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy pranej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), powiększając tę kwotę o opłatę skarbową.

Apelację od powyższego postanowienia wywiedli wnioskodawcy, zarzucając

- sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiały dowodowego wskutek naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wyrażającą się w dokonaniu oceny dowodów niedającą się pogodzić z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez:

- przyjęcie, że poprzednik prawny uczestniczki objął posiadanie linii energetycznej w dobrej wierze, mimo że uczestniczka nie przedstawiła jakiegokolwiek dokumentu na okoliczność, że poprzedni był wówczas w błędnym, lecz usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu prawo do korzystania z nieruchomości w celu wykonywania czynności eksploatacyjnych dotyczących linii energetycznej,

- przyjęcie, że jednocześnie z utworzeniem przedsiębiorstwa państwowego na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu nr 75/ORG/89 doszło do przekazania przez Skarb Państwa na majątek poprzednika prawnego uczestniczki infrastruktury przesyłowej w postaci linii energetycznych przebiegających przez działki wnioskodawców, a w konsekwencji, że posiadanie to było nieprzerwane, choć uczestniczka nie wykazała przekazania linii poprzez przedłożenie protokołu zdawczo-odbiorczego bądź też protokołu z przekazania środków trwałych wynikających z § 2 zarządzenia nr 75/ORG/89 Ministra Przemysłu;

naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 348 zd. 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez niezastosowanie i uznanie, że służebność przesyłu została na uczestniczkę skutecznie przeniesiona przez jego poprzednika prawnego, mimo że okoliczności tej uczestniczka nie wykazała,

- art. 292 k.c. w zw. z art. 176 § 1 k.c. poprzez uwzględnienie zarzutu zasiedzenia, mimo braku nieprzerwanego posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, z uwagi na niewykazanie skutecznego przeniesienia na uczestniczkę posiadania urządzeń przesyłowych,

- art. 305¹ k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez dokonanie ich wykładni z pominięciem językowej treści przepisów, wskutek czego przyjęto, że przed wejściem w życie przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego solidarnie na rzecz wnioskodawców.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka postępowania wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i poczynione w oparciu o ocenę dowodów zgodną z wymogami z art. 233 § 1 k.p.c., w związku z czym Sąd drugiej instancji uznaje za własne. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że skarżący, choć formalnie podnieśli zarzut wadliwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w istocie kwestionowali jedynie ocenę ustalonych okoliczności faktycznych. Nadto, skarżący nie sprecyzowali, jakim zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego Sąd pierwszej instancji miał uchybić. W rezultacie gołosłowne zastrzeżenia nie mogły podważyć uprawnień sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów.

Na aprobatę zasługuje także dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego, prowadząca do stwierdzenia zasiedzenia przez uczestnika postępowania służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia przepisów art. 305¹ k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 292 k.c., Sąd Okręgowy uznał, że istnieje możliwość zasiadywania służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Możliwość ta wynika jednoznacznie z utrwalonej linii orzeczniczej zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych. Zarazem zaznaczono w judykaturze, że brak jest potrzeby wskazywania wprost nieruchomości władnącej (tak np. uchwała SN składu siedmiu sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r. III CZP 10/11). Ponadto, w uchwale z dnia 22 maja 2013 r. III CZP 18/13 Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że po dniu 3 sierpnia 2008 r. na skutek upływu terminu zasiedzenia po tym dniu, ale rozpoczętego wcześniej, przedsiębiorca nabywa służebność przesyłu, przy czym okres występowania stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu, podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności przesyłu. Chociaż instytucja służebności przesyłu została wprowadzona dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2008.116.731), to nie oznacza to, że przed tą datą nie było możliwości ustanowienia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Skoro zaś możliwość ustanowienia istniała na drodze umownej, to dopuszczalne jest nabycie tej służebności w drodze zasiedzenia.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że linie energetyczne stanowią trwałe i widoczne urządzenia, o których mowa w art. 292 k.c. Przedmiotowe linie mogą być wszakże spostrzeżone bez najmniejszego problemu, a nadto zostały one celowo skonstruowane i posadowione jeszcze w latach 70-tych ubiegłego wieku.

Jeśli chodzi o zarzut odnoszący się do przyjęcia przez Sąd Rejonowy dobrej wiary po stronie poprzednika prawnego uczestniczki, a to należy podkreślić, iż w świetle odpowiednio, stosowanego art. 172 k.c. (z mocy odesłania z art. 292 k.c.), znaczenie dla instytucji zasiedzenia służebności gruntowej ma jedynie chwila uzyskania posiadania. Wszelkie zatem późniejsze okoliczności podważające dobrą wiarę posiadacza, nie mają znaczenia dla stwierdzenia

zasiedzenia. Myli się także skarżący, wskazując, iż dobrą wiarę poprzednika prawnego przy obejmowaniu w posiadanie nieruchomości w zakresie niezbędnym dla wykonywania służebności musi wykazać uczestniczka postępowania. Ze względu na domniemanie prawne dobre wiary, ustanowione w art. 7 k.c., to na podmiocie, który przeczy dobrej wierze posiadacza służebności ciąży zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obowiązek wykazania, przy pomocy przeciwdowodów, że uzyskanie władztwa nastąpiło w złej wierze, czyli z wiedzą lub z możliwością uzyskania wiedzy o naruszeniu prawa innego podmiotu. Stąd też negatywne skutki braku aktywności dowodowej obciążają skarżącego, nie zaś uczestniczkę postępowania. Ponadto, chybione jest podnoszenie, że uczestniczka nie przedłożyła żadnego dokumentu świadczącego o tytule prawnym do wykonania urządzeń i rozpoczęcia ich wykorzystywania, gdyż złożono decyzję o lokalizacji szczegółowej nr 523/70 z dnia 22 czerwca 1970 r. oraz decyzję Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w K. z dnia 16 sierpnia 1972 r. Nie sposób także pominąć okoliczności, że przed wszczęciem niniejszego postępowania, wnioskodawcy ani ich poprzednicy prawni nie kwestionowali w jakikolwiek sposób wykonywania przez uczestniczkę i jej poprzedników prawnych uprawnień względem opisanej wyżej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

Rozpoznając łącznie pozostałe zarzuty naruszenia prawa materialnego, oceniono, że są one chybione. Każde bowiem przedsiębiorstwo, które eksploatowało linie energetyczne przebiegające nad nieruchomością wnioskodawców, dysponowało urządzeniami po przekazaniu ich we władanie przez poprzednika, jako że przesył energii następuje od dnia oddania linii do użytku do chwili obecnej, zapewniając zasilanie w istotnej części trzem miastom. Przez cały ten okres wymienione urządzenia podlegały regularnym przeglądom, a w razie potrzeby remontom. Spełniona została więc przesłanka posiadania służebności, warunkująca jej zasiedzenie.

Jak ustalono, uczestniczka jest następcą prawnym przedsiębiorstw państwowych, które posadowiły linie energetyczne, stanowiące przedmiot niniejszego postępowania, i których działalność polegała m.in. na eksploatacji sieciowych urządzeń energetycznych znajdujących się na obszarze okręgu energetycznego południowego. Skarżący negowali jedynie, że uczestniczka wykazała skuteczne nabycie służebności, tj. kwestionowali jej przeniesienie przez poprzedników prawnych na uczestniczkę postępowania.

W tym kontekście, podkreślenia wymaga w pierwszej kolejności, że do przeniesienia posiadania nie jest konieczne udokumentowanie tej czynności w formie pisemnej. Wręcz przeciwnie, może nastąpić ono nieformalnie przez samo wydanie rzeczy (art. 348 k.c.). Fakt zatem przekazania tychże urządzeń ocenić należy w świetle całokształtu ustalonych okoliczności funkcjonowania urządzeń przesyłowych oraz przekształceń przedsiębiorcy przesyłowego. Kluczowe zatem znaczenie ma powołana już niekwestionowana ciągłość przesyłu energii elektrycznej w korelacji z niepodważonym następstwem prawnym uczestniczki postępowania. Dokumenty, którymi dysponuje uczestniczka, a dotyczące m.in. przeglądów linii energetycznych, dodatkowo przekonują, iż przeszło do faktycznego przekazania władania nieruchomością wnioskodawców w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

Błędnie powołują się skarżący na niemożliwość ustalenia przejścia posiadania z powodu niepełnej dokumentacji, a to braku protokołów inwentaryzacyjnych. Jak wynika z zarządzenia nr (...) (...) (k. 182-183) oraz protokołu podziału składników majątkowych przedsiębiorstwa (k. 266-274) poprzednik prawny uczestniczki postępowania, przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w G. powstało w wyniku podziału (...) w K. na bazie Zakładu (...) w G., a zatem to co wchodziło w skład Zakładu (...) przeszło na rzecz powstałego w 1989 r. przedsiębiorstwa państwowego. Ponadto, statut przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) (k. 275-278), w ramach struktury przedsiębiorstwa wyróżnia m.in. Rejon Energetyczny R.. Do określenia składu przedsiębiorstwa nie jest więc konieczne przedłożenie szczegółowych protokołów, sporządzonych przez powołaną wówczas komisję. Zasady logicznego rozumowania, doświadczenie życiowe oraz ogólna ocena dokonanego podziału składników majątku wskazuje, że składniki położone na terenie siedziby przedsiębiorstwa należą właśnie do tego przedsiębiorstwa. Nie było więc niezbędne weryfikowanie poszczególnych składników mienia przekazanych Zakładowi (...) w G. według ustaleń powołanej w celu podziału majątku komisji.

W rezultacie zasadnym było przyjęcie, że następstwo prawne szło w parze z faktycznym przekazywaniem władztwa nad wszystkimi składnikami stanowiącymi przedsiębiorstwo uczestniczki, w tym również posiadanie służebności

obciążającej nieruchomości wnioskodawców. Wniosek ten potwierdza także treść art. 55² k.c., wprowadzający dyrektywę interpretacyjną wskazującą, że czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. Tymczasem z przedłożonych dokumentów nie wynika, by którakolwiek z czynności prawnych stanowiących podstawę sukcesji przedsiębiorstwa przesyłowego wprost wyłączała ze swego zakresu linie energetyczne biegnące nad nieruchomościami skarżących.

Podsumowując, nabycie przez Skarb Państwa przedmiotowej służebności pozwoliło na wejście tegoż uprawnienia w drogę sukcesji do majątku uczestniczki postępowania. Posiada ona skuteczne względem skarżących prawo do władania ich nieruchomością w zakresie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu.

Mając powyższe na uwadze, zarzuty apelacji okazały się bezzasadne. W konsekwencji apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. oraz § 7 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 ze zm.), przy zastosowaniu § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804), mając na uwadze wynik postępowania apelacyjnego i sprzeczność interesów wnioskodawców i uczestniczki, w rezultacie obciążając kosztami w całości wnioskodawców solidarnie.

SSR (del) Joanna Łukasińska-Kanty SSO Anna Hajda SSO Marcin Rak